

Kvalitativní psychologie – pojmy

- druhy kvalitativního výzkumu:

- případová studie, vícepřípadová studie – zkoumá objekt, jeho jedinečnost, případem může být jedinec, komunita, sociální skupina, organizace a instituce atp.,
- kvalitativní evaluace – vnitřní mechanismy jevu, co vyvolává následky jednání
- biografický výzkum – cílem je rekonstrukce a interpretace jednoho života, nebo určité etapy života, typické je využití analýzy osobních dokumentů (deníky, zápisky, dopisy, fota, soudní spisy...)
- etnografický výzkum – chování a jednání specifických skupin (důležité ptát se „proč“, často se zjistí věci, které ani nebyly přímým cílem – viz význam kontejnerů), typický je (dlouhodobý, opakovaný) pobyt výzkumníka v terénu, Pražská skupina školní etnografie
- akční výzkum – výzkumník je sám aktérem, cílem řešení konkrétního problému a hledání cesty k žádoucí změně, proces_ plánování, akce, pozorování a reflexe, hojně užívaný v pedagogice
- zakotvená teorie (grounded theory) – cílem je rozklíčovat co je v datech, resp. za nimi, vytvořit teorii, využívá 3 druhy kódování (otevřené, axiální, selektivní); Strauss a Glaser
- fenomenologická analýza, IPA - fenomenologický výzkum usiluje o porozumění jedinci s určitým prožitkem, jehož význam chceme zkoumat (fenomén), porozumění žité zkušenosti, insider's perspective, témata a nadřazená témata, pojem „uzávorkování“ výzkumníkových prekoncepcí; Jonathan Smith
- narativní výzkum, narativní rozhovor – narativ je mluvené či psané vyprávění, též obrazové, pohybové aj. vyjádření, hermeneutický přístup: cílem je odkrytí významu, který byl dán do vyprávění vypravěčem, pojem „předporozumění“

- metody a metodiky získávání dat:

- nestrukturované pozorování
- vzorky událostí
- terénní zápisky
- participační pozorování
- fokusní interview

- přístupy, postupy a metody analýzy v kvalitativním výzkumu:

- idiografický přístup
- analytická indukce – proces „bottom-up“, hledáme v datech jejich význam, proces: údaje o prvotním případě → prvotní hypotéza (teorie) → ověřování na větším vzorku → modifikace H, analýza končí vyslovením hypotézy; v kvantitativním vládne naopak dedukce (nejprve hypotéza a potom její ověřování a upravování), „proces top-down“
- konstantní komparace – volba zkoumaného vzorku, hledání společných a rozdílných prvků (třídy společných jevů = kategorizace), následují další případy a zpřesňování kategorizace – až jsou nalezeny společné rysy a pravidelnost, je vytvořena závěrečná hypotéza/y
- reflexivita interpretačního procesu – výzkumník důrazně odděluje svoje úvahy od výpovědí respondentů; na rozdíl od kvantity, kde je interpretace „theory driven“

- kvalitativní výzkum a věda:

- fenomenologie – abstrakce v lidském vědomí
- entometodologie – nepsaná každodennost a pravidla
- sémiotika – znaky a jejich význam

další pojmy:

- výběr případů: záměrný (hledám vhodné nositele fenoménu, reprezentanty zkušenosti), satureovaný (viz teoretická nasycenost), kumulativní (začíná jedním případem, rozšiřuje se, často metodou snowball sampling); výběr extrémních případů (když potřebuji získat široký záběr fenoménu), výběr případů s dobrou reputací

- vstup do terénu: „vrátný“ (gatekeeper, otevře prostředí, například ředitel školy), „sponzoři“ (zprostředkují první kontakty, například známí, bývalí studenti), „utajení“ (covert research, výzkumník v přestrojení za člena skupiny)
- teoretická (koncepční) nasycenost – další případy již nepřinášejí žádné nové informace, pak již není třeba získávat nové případy
- reliabilita – spolehlivost, je slabinou kvalitativního výzkumu
- validita – platnost, v kvalitě „testimonial validity“ – potvrzení samotnými respondenty (např. v IPA), je silnou stránkou kvalitativního výzkumu